

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ OGÓLNA

Makro- i mikrostruktura nerki — <i>Julian Stolarczyk</i>	13
Zarys budowy nerki	14
Mikrostruktura nerki	14
Cewki nerkowe	16
Histochemia nefronu	19
Ukrwienie nerek	20
Naczynia tętnicze	20
Układ żylny	21
Naczynia chłonne	21
Unerwienie	22
Embriologia	22
Fizjologia nerek — <i>Janusz Sadowski</i>	25
Ukrwienie nerek i przesączanie kłębkowe	25
Kraężenie i przesączanie osocza w kłębkach nerkowych	26
Kraężenie okołocewkowe w korze nerki	28
Kraężenie w rdzeniu nerki	28
Transport cewkowy i wydalanie głównych jonów	29
Przesączanie, reabsorpcja i wydalanie jonów	29
Transport w cewce bliższej	30
Transport w pętli nefronu, cewce dalszej i zbiorczej	32
Regulacja wydalania sodu	33
Rola przesączania kłębkowego i F_{Na^+}	34
Układ renina-angiotensyna-aldosteron	35
Inne mechanizmy regulacji wydalania sodu	37
Regulacja wydalania potasu	38
Regulacja gospodarki wapniowo-fosforanowej	39
Wapń i fosforany w ustroju i ich transport cewkowy	39
Rola hormonów w regulacji bilansu wapnia i fosforanów	39
Regulacja bilansu wodnego ustroju: zagęszczanie i rozcieńczanie moczu	42
Zagęszczanie i rozcieńczanie moczu	42
Kontrola bilansu wodnego: ADN i mechanizm pragnienia	45
Rola nerek w regulacji gospodarki kwasowo-zasadowej	46
Wydzielanie jonów wodorowych i reabsorpcja wodorowęglanów w cewce bliższej	46
Wydalanie jonu wodorowego	48
Transport cewkowy i wydalanie glukozy, mocznika, aminokwasów, kwasu moczowego i białek	50
Czynność wewnątrzwydzielnicza nerek	53
Badanie biopsyjne nerek — <i>Maria Morzycka-Michalik</i>	55
Rodzaje biopsji	55
Wskazania do biopsji nerki	56
Przeciwwskazania do oligobiopsji nerki	56
Przygotowanie pacjenta do zabiegu oligobiopsji nerki	56
Technika zabiegu	57
Biopsja nerki przeszczepionej	57
Laboratoryjne opracowanie materiału biopsyjnego	58
Powikłania oligobiopsji nerek	59

Badania czynnościowe nerek — <i>Tadeusz Orłowski</i>	61
Badanie ukrwienia nerek metodą klirensową	61
Badanie stopnia ukrwienia cewek nerkowych	62
Oznaczanie wielkości przesączania kłębkowego	64
Wskaźnik przesączania	65
Badania czynności cewek nerkowych	65
Badanie czynności osmotycznej nerek	66
Badanie zdolności zakwaszania moczu	66
Oznaczanie zdolności maksymalnego wchłaniania wodorowęglanów w cewkach bliższych	66
Badanie zdolności „konserwowania” sodu przez nerki	66
Badania zdolności „konserwowania” potasu przez nerki	66
Badanie stopnia przepuszczalności ścian cewek nerkowych	67
Badanie równowagi kłębkowo-cewkowej	67
Badania radiologiczne nerek — <i>Anna Jungowska-Jarosz</i>	68
Środki cieniujące	68
Zagadnienie przeciwwskazań do urografii	69
Objawy nietolerancji podanego środka cieniującego	70
Przygotowanie do badania radiologicznego układu moczowego	71
Urografia	71
Badania radiologiczne w nadciśnieniu naczyniowonerkowym	74
Tomografia	75
Pielografia wstępująca	75
Pielografia zstępująca	76
Punkcja torbieli nerki	77
Ureterocystografia	77
Odma zaotrzewnowa	78
Badania naczyniowe	78
Tomografia komputerowa	82
Ultrasonografia	84
Radioizotopowe badania nerek — <i>Janusz Przedlacki</i>	86
Aparatura	86
Związki promieniotwórcze	86
Metody	87
Diagnostyka nerek	91
Ogólna radioizotopowa diagnostyka nerek	91
Szczegółowa diagnostyka nerek	92
Ocena przeszczepionej nerki	95
Objawy chorób układu moczowego — <i>Andrzej Manitius</i>	98
Bóle	98
Bóle w okolicy lędźwiowej	99
Bóle w okolicy spojenia łonowego	99
Bóle w cewce moczowej	100
Stany podgorączkowe i gorączka	100
Wzmoczone pragnienie	100
Zaburzenia w oddawaniu moczu	101
Częste oddawanie moczu	101
Bolesne oddawanie moczu	101
Mimowolne moczenie nocne	101
Nietrzymanie moczu	101
Przerywane oddawanie moczu	101
Zmiany ilości wydalanego moczu	102
Skąpomocz i bezmocz	102
Wielomocz	103
Objawy stwierdzone badaniem fizycznym układu moczowego	104
Oglądanie	104
Obmacywanie	104
Opukiwanie	105
Osluchiwanie	105

Klinika kłębkowego zapalenia nerek	237
Ostre kłębkowe zapalenie nerek	238
Podostre kłębkowe zapalenie nerek	241
Przewlekłe kłębkowe zapalenie nerek	243
Zapalenie nerek z nawracającym krwiomoczem	250
Nerczyca lipidowa	252
Zespół nerczycowy — <i>Liliana Gradowska</i>	255
Etiologia	259
Morfologia	259
Patofizjologia	259
Obraz kliniczny	271
Rozpoznanie	274
Rozpoznanie różnicowe i rokowanie w poszczególnych jednostkach chorobowych	274
Powikłania	277
Rokowanie	277
Zapobieganie	278
Leczenie	278
Śródmiąższowe zapalenie nerek. Zakażenie układu moczowego — <i>Andrzej Manitius, Alicja Wielgosz</i>	291
Śródmiąższowe niebakteryjne zapalenie nerek	292
Ostre niebakteryjne śródmiąższowe zapalenie nerek	294
Przewlekłe niebakteryjne śródmiąższowe zapalenie nerek	297
Martwica brodawek nerkowych	302
Zakażenia układu moczowego	304
Epidemiologia	305
Etiologia	307
Patogeneza	308
Postacie kliniczne zakażeń układu moczowego	313
Rozpoznanie zakażeń układu moczowego	318
Zapobieganie	320
Leczenie	321
Ostra niewydolność nerek — <i>Tadeusz Orłowski</i>	326
Etiologia	326
Patogeneza	332
Anatomia patologiczna	336
Patofizjologia	338
Objawy i przebieg	340
Rozpoznanie	345
Rozpoznanie różnicowe	345
Zapobieganie	348
Leczenie	350
Rokowanie	355
Martwica kory nerek — <i>Tadeusz Orłowski</i>	358
Zespół Alporta (rodzinne zapalenie nerek z głuchotą neurogeną) — <i>Zygmunt Hanicki</i>	363
Wrodzony zespół nerczycowy — <i>Teresa Wyszzyńska</i>	366
Wady cewkowe — tubulopatie — <i>Andrzej Manitius</i>	369
Wady cewkowe wrodzone	372
Glikozuria nerkowa	373
Aminoacydurie	374
Dziedziczna krzywica oporna na witaminę D	376
Kwasica nerkowa cewkowa	377
Wrodzona nerkopochodna moczówka prosta	381
Hiperkalcjuria samoistna	382
Zespół Fanconiego	383
Pseudohiperaldosteronizm	384
Wady cewkowe nabyte	384
Kamica nerkowa — <i>Zbigniew Orłowski</i>	386
Wapnica nerek — <i>Zbigniew Orłowski</i>	397

Wady rozwojowe nerek — <i>Julian Stolarczyk</i>	400
Wady położenia	400
Ektopia nerki	400
Wady budowy	401
Brak zawiązka nerki	401
Hipoplazja i dysplazja nerek	401
Wady budowy nerek z powstawaniem torbieli	402
Wodonercze — <i>Zbigniew Orłowski</i>	407
Zwłóknienie zaotrzewnowe — <i>Zbigniew Orłowski</i>	411
Następstwa odpływu moczu do jelit — <i>Zbigniew Orłowski</i>	413
Rak nerki — <i>Zbigniew Orłowski</i>	415
Nerki w chorobach narządu krążenia — <i>Alfred Siciński</i>	420
Stwardnienie naczyniowe nerek	420
Stwardnienie nerek spowodowane zmianami w tętnicach nerkowych	420
Stwardnienie nerek spowodowane zmianami w tętniczkach nerkowych	421
Łagodne stwardnienie naczyniowe nerek	421
Złośliwe stwardnienie nerek spowodowane zmianami w tętniczkach nerkowych	422
Stwardnienie naczyniowe nerek bez nadciśnienia	426
Starcza nerka	426
Nerki w nadciśnieniu tętniczym	427
Nerki w niewydolności krążenia i w niektórych chorobach serca	429
Przewlekła niewydolność krążenia	429
Ostra niewydolność krążenia	431
Zawał serca	431
Wrodzone wady serca	431
Choroby narządu krążenia z zespołem nerczycowym	432
Częstoskurcz napadowy	432
Wszczepienie rozrusznika serca	432
Zawał nerki	432
Choroby naczyń nerkowych	434
Zwężenie tętnicy nerkowej	434
Zakrzep żył nerkowych	441
Tętniak tętnic nerkowych	442
Przetoki tętniczo-żyłne	442
Inne choroby tętnic	443
Nerki w chorobach narządu trawienia — <i>Ryszard Brzozowski</i>	444
Zespół wątrobowo-nerkowy	445
Zaburzenia czynności nerek w chorobach trzustki	448
Nerki w endokrynopatiach — <i>Danuta Rowińska</i>	450
Nerki w chorobach krwi — <i>Zygmunt Hanicki</i>	451
Układ czerwono-krwinkowy	451
Nerki w niedokrwistościach przewlekłych	451
Nerki w ostrych niedokrwistościach wtórnych	451
Niedokrwistości hemolityczne i hemoglobinopatie	451
Czerwieńca prawdziwa	453
Nerki w zaburzeniach układu krzepnięcia	453
Nerki w chorobach rozrostowych krwinek białych	454
Białaczka. Mięsak limfatyczny. Siatkowiakomięsak	454
Ziarnica złośliwa	455
Szpiczak	456
Makroglobulinemia	458
Nerki w chorobach układowych — <i>Danuta Rowińska</i>	459
Zmiany w nerkach w przebiegu chorób nowotworowych	459
Zmiany w nerkach w przebiegu nerwiakowłókniakowatości	461
Zmiany w nerkach w przebiegu sarkoidozy	462
Zmiany w nerkach w chorobie periodicznej	463
Zespół Goodpasture'a	465
Zespół hemolityczno-mocznicowy	468
Zespół Schoenleina-Henocha	473

Zespół Moschkowitza	476
Zmiany nerkowe w guzkowym zapaleniu tętnic	478
Nerki w układowym toczniu trzewnym	482
Zmiany w nerkach w przebiegu twardziny	490
Zmiany w nerkach w przebiegu choroby Fabry'ego	492
Nerki w zaburzeniach przemiany materii — <i>Kazimierz Bączyk</i>	494
Zaburzenia struktury i funkcji nerek u chorych z dną. Nefropatia dnawa	494
Nefropatia cukrzycowa	497
Skrobiawica nerek (nefropatia skrobiawicza)	500
Nerkowe powikłania związane z oksalozą (nefropatia szczawianowa)	503
Wpływ zaburzeń gospodarki wodno-elektrolitowej na czynność nerek — <i>Andrzej Manitius</i>	505
Odwodnienie	505
Wpływ odwodnienia na czynność nerek	507
Niedobór potasu	509
Wpływ niedoboru potasu na czynność nerek	510
Hiperkalcemia	513
Nerki w chorobach zakaźnych — <i>Franciszek Kokot</i>	518
Uwagi ogólne	518
Zmiany nerkowe w chorobach zakaźnych	518
Wpływ toksyn, leków i czynników fizycznych na nerki — <i>Franciszek Kokot</i>	524
Uwagi ogólne	524
Kliniczne zespoły nefropatii polekowych	525
Zatrucie metalami	526
Zatrucie związkami organicznymi	529
Zatrucia grzybami	530
Leki	530
Wpływ czynników fizycznych na nerki	535
Odrębność chorób nerek u dzieci — <i>Teresa Wyszynska</i>	537
Nerki a ciąża — <i>Jadwiga Sicińska</i>	546
Układ moczowy w ciąży prawidłowej	546
Zatrucie ciążowe (ZC)	548
Choroby nerek w przebiegu ciąży	552
Zakażenie narządu moczowego (ZNM)	552
Ostre odmiedniczkowe zapalenie nerek (OOZN)	553
Ostre kłębkowe zapalenie nerek	553
Przewlekłe kłębkowe zapalenie nerek	553
Zespół nerczycowy	554
Toczeń nerkowy	554
Ostra niewydolność nerek (ONN)	554
Przewlekła niewydolność nerek (PNN)	555
Zespół mocznicowo-hemolityczny kobiet w wieku rozrodczym	556
Leczenie dializami w przebiegu ciąży	556
Ciąża po przeszczepieniu nerki (PN)	556
Leczenie immunosupresyjne a ciąża	557
Skorowidz rzeczowy	559